

Protestantse Kerk

Classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne

11 april 2025

Paasgroet

Beste kerkenraadsleden, gemeenteleden, predikanten, kerkelijk werkers, leden van de klassicale vergadering en colleges in de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne, en mensen met wie wij verbonden zijn,

Wat zoekt gij de Levende bij de doden?

Lucas 24

1Maar op de eerste dag van de week gingen ze bij het ochtendgloren naar het graf met de geurige olie die ze bereid hadden. 2Bij het graf aangekomen, zagen ze echter dat de steen voor het graf was weggerold, 3en toen ze naar binnen gingen, vonden ze het lichaam van de Heer Jezus niet. 4Hierdoor raakten ze helemaal van streek. Plotseling stonden er twee mannen in stralende gewaden bij hen. 5Ze werden door schrik bevangen en sloegen de handen voor hun ogen. De mannen zeiden tegen hen: 6Waarom zoekt u de levende onder de doden? 6Hij is niet hier, hij is uit de dood opgewekt.

Margreet van der Meij – Sla je vleugels uit

Dat is altijd weer zo'n hoopvolle vraag met Pasen: Wat zoekt gij de Levende bij de doden? Hij is niet dood. Hij leeft! Dit wordt ook tot ons gezegd. En het meest hoopvolle werk dat de kerk te doen heeft, is op zoek gaan de Levende in deze tijd. Dat is het wezen, het geheim en mysterie waar de kerk uit leeft: dat we Christus mogen ontdekken en ervaren in allerlei gestalten, in zoveel soorten mensen en gemeenschappen.

Andere bril

Het paasverhaal nodigt ons uit door een andere bril te kijken, en werkelijk te zien. Je zou het kunnen omschrijven als zien met de ogen van het hart (De kleine prins). Maar het is ook een uitnodiging om je ogen niet te sluiten en te zien wat er werkelijk aan de hand is. Om te zien dat bij alle grote wereldnieuws het gewone mensen als u en ik, onze broeders en zusters in de humane wereld, vaak het slachtoffer zijn van dat grote nieuws. Nog steeds worden mensen vermalen tussen de molenstenen van de politiek en de zucht naar gewin en macht.

Dat vraagt ook moed. Het was op 9 april 80 jaar geleden dat ds. Dietrich Bonhoeffer op bevel van Adolf Hitler werd vermoord. Bonhoeffer had leren kijken met andere ogen. Toen hij in 1930-1931 een jaar in New York studeerde, werd hij lid van een 'zwarte' gemeente, en ervoer direct wat discriminatie op grond van ras of huidskleur concreet betekende en hoe het 'werkte'. Dat maakte dat hij in 1933 meteen doorzag wat de maatregelen van het nazi-regime tegen de joden betekenden, en protest aantekende. Daarmee werd hij een inspiratiebron voor christenen in Zuid-Afrika in hun strijd tegen apartheid. En nog steeds voor velen nu.

Erbij blijven

Omdat de adviseur dienstverlening van de classis Egbert van der Stouw zo'n aardige novelle heeft geschreven over de week naar Pasen en ook Bonhoeffer citeert, vertel ik graag iets over het wonderlijke gebeuren in Hemmen in deze paasbrief. (zie [Over Leven – Egbert van der Stouw – Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne](#)) Er komt een vrouw het dorp Hemmen binnen gelopen en zij ontmoet allerlei inwoners in het dorp, knoopt gesprekken aan en heeft diepe belangstelling voor mensen. Dit doet iets met mensen, ze zijn erdoor geraakt. Het is precies het begin van de Goede Week als ze arriveert, en het is het begin van een messiaans gebeuren dat culmineert in een onverwachte paasnachtviering. De Levende blijkt niet ver weg, maar onder de inwoners aanwezig te zijn.

Trouw vergezellen

Soms is een situatie niet zomaar te veranderen. In elke geval is er geen duidelijke uitweg voor handen. Wie houdt het dan uit in deze situatie van 'machteloosheid'? Andries Baart ([Artikel Het kunnen uithouden • Academie voor Geesteswetenschappen](#)) schrijft over het trouw vergezellen, het erbij blijven terwijl je in zekere zin machteloos bent. Hij schrijft over basale hartelijkheid en gewone menselijkheid. Dat trouw vergezellen is een teken van Pasen wat mij betreft. Het is een teken van opstanding en leven in een situatie die hopeloos lijkt. Maar hoewel je de situatie niet op kunt lossen, kun je wel veel doen. Je kunt trouw zijn aan de ander en de aandacht verleggen van jezelf naar je goede bedoelingen naar de ander. Het betekent ook vertrouwen stellen in de ander, en soms is dat de eerste keer dat die persoon dat meemaakt – dat er iemand vertrouwen in jou stelt. Je kunt belangstellend zijn, meeleven met hetgeen gebeurt.

Aandacht voor de ander is de basis van alles.

Het is belangrijk ook te kunnen afwachten, met een zekere alertheid en de kleine signalen kunnen lezen. Soms moet je het tempo van een slak hebben en dus ook je geduld kunnen bewaren.

Als je trouw vergezelt, onderga je eigenlijk mede wat de ander ondergaat. Als de ander gekleineerd wordt, word ook jij dat, en lijd je mee bij een teleurstelling. Hetzelfde ondergaan vormt ook een bevestiging: ja het is erg, nee, het ligt niet aan jou en het is goed dat je nu niet alleen gelaten bent.

Het zal duidelijk zijn dat deze vorm van naastenliefde niet zonder slag of stoot gaat. Het is hard werken. Want er is veel onzeker en er zijn lastige mensen. Daarbij wordt ook uithoudingsvermogen van je gevraagd. En zul je de hoop moeten bewaren, en moeten teren op kleine signalen.

Gebrokenheid

Bij dit alles is van belang te erkennen dat er gebrokenheid is die niet zomaar valt op te lossen. Het is het uithouden bij de gebrokenheid van het bestaan en dat het mensen soms niet lukt het anders te doen dan ze doen.

De gewonde kerk

Egbert van der Stouw schrijft mooi hoe mensen op verhaal komen bij elkaar in zijn novelle *Over Leven – een verhaal over een kleine kerkgemeenschap*. Ik citeer p. 97:

“Ze (Hilde) denkt aan de kwetsbaarheid van de gemeenschap rond Christus in Hemmen, die ze de afgelopen week gaandeweg beter heeft leren kennen. Naar menselijk maatstaven is het kerkzijn ter plaatse geen succes te noemen. Men kan niet bogen op grote aantallen bezoekers of bruisende activiteiten. Integendeel, het verhaal van deze kerk is het verhaal van neergang. En toch heeft ze ervaren dat God juist in deze gebroken werkelijkheid aanwezig is. Je moet er alleen wel oor en oog voor hebben, ontvankelijk voor zijn.’

En dan haalt Van der Stouw dit lied aan:

*Dieu ne peut que donner son amour. Dieu est tendresse.
God kan niet anders geven dan zijn liefde. God is tederheid.*

Naar het lichaam werd hij gedood maar naar de geest tot leven gewekt.

1 Petrus 3: 18-22

¹⁸Ook Christus immers heeft, terwijl hij zelf rechtvaardig was, geleden voor de zonden van onrechtvaardigen, voor eens en altijd, om u zo bij God te brengen. Naar het lichaam werd hij gedood maar naar de geest tot leven gewekt. ¹⁹Hij is naar de geesten gegaan die gevangenzaten, om dit alles te verkondigen ²⁰aan hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de ark gebouwd werd. In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered, ²¹en dat water is een voorafbeelding van het water van de doop, waardoor u nu wordt gered. De doop wast niet het vuil van uw lichaam, het is een vraag aan God om een zuiver geweten. Hierom kunt u vragen dankzij de opstanding van Jezus Christus, ²²die de hemel is binnengegaan en nu aan Gods rechterhand zit, terwijl de engelen, machten en krachten aan hem onderworpen zijn.

Mooi is dat in deze tekst de opstanding wordt verbonden aan de doop. Ook de novelle van Van der Stouw beleeft een hoogtepunt in de nacht met een doop. In veel gemeenten wordt de Paasnachtviering gevierd met een doopgedachtenis (zie ook het Dienstboek [Dienstboek van de Protestantse Kerk | Deel 1 | Theologie.nl](#)). Dat is een krachtig ritueel om ons onze doop opnieuw te binnen te brengen. In de paasnacht is het ontroerend hoe de gelovigen met het doopwater bekruid worden in deze nacht, als staan we met Hem op.

In het Dienstboek staat: “Allen die gedoopt zijn, kunnen naar voren komen en met het water uit de doopvont een kruis maken op voorhoofd, borst en schouders als teken van het beamen van de doop.” Ook de voorganger kan dat doen met een paar woorden als: ‘Gezegend ben jij!’ Of men geeft elkaar een waterkruisje.

Dat alles kan gedragen worden door een lied als *Ubi caritas*. Als allen op hun plaats zijn teruggekeerd, bidt de voorganger:

Moge de almachtige God,
de Vader van onze Heer Jezus Christus,
die ons heeft doen herboren worden
uit water en heilige Geest
en ons vergeving heeft geschonken van onze zonden,
ons door zijn genade bewaren
tot eeuwig leven in Christus, onze Heer. Amen.

Liefde is sterker dan de dood

Met het doorbreken van het licht is het niet zo dat de dood er niet meer is. We vieren dat de dood niet het laatste woord heeft, maar het leven en de liefde en de hoop. Juist tegen alle sombere berichten in blijven we geloven dat deze schepping ten leven is bedoeld, en dat de Levende ons voorgaat op deze weg. Wat zoekt gij de Levende onder de doden?

Lied bij het Paasfeest - Maak ons uw liefde, God, tot opmaat van het leven! (974)

Tekst: Sytze de Vries, bij Romeinen 12,9-21 melodie: Wim ter Burg

Maak ons uw liefde God, tot opmaat van het leven!
Wij zijn geroepen om haar zingend door te geven.
De wereld zegt ons niet de goede woorden aan.
Vernieuw ons hart en doe ons uw beleid verstaan.

Wij zijn aaneengevoegd, bedacht met uw genade.
Op liefde hebt Gij ons gebouwd, bedeed met gaven.
En wat wij zijn draagt bij tot welzijn van elkaar.
In onze eenheid wordt uw liefde openbaar.

Elkaar bidden wij toe: volhard in het geloven,
Verlies uw vreugde niet en kom uw pijn te boven.
Laat lichten uw gezicht over de duisternis
waarin de ander in gemis gevangen is.

Zeg toch het goede aan, ook wie u kwaad toewensen.
De zon gaat op in uw nabijheid bij de mensen.
Hun vreugden en verdriet zullen u niet ontgaan;
in uw omarming heeft eenzaamheid afgedaan.

God, laat geen mensenkind uit uw ontferming vallen.
Weer met uw ruime hart het kwade van ons allen.
Gij zijt te goeder trouw geweest van het begin.
Vasthoudend blijft Gij tot uw liefde overwint.

Dat ook wij aangeraakt mogen worden door de Geest van de levende Heer. Ik wens u namens de classis een gezegend, vredevol en vrolijk Paasfeest. In Christus verbonden,

Ds. Marco Luijk

Classispredikant Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne m.luijk@protestantsekerk.nl

tel. 06 52 33 52 85

Kijk ook eens op de vernieuwde website. Zie [Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne \(classisbrabantlimburg.nl\)](http://classisbrabantlimburg.nl)

En abonneer u op de nieuwsberichten: [Inschrijven Maillijst – Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne \(classisbrabantlimburg.nl\)](http://classisbrabantlimburg.nl)

Verder nieuws

We hebben een nieuwe scriba

Dr.

C.M.A. (Kees) van Ekris (1972) wordt per 1 juli de nieuwe scriba van de Protestantse Kerk in Nederland. De generale synode stemde op donderdag 10 april in met zijn benoeming.

De scriba van de Protestantse Kerk is lid van het dagelijks bestuur (moderamen) van de generale synode en geeft mede leiding aan de kerk. Volgens preses Trijnie Bouw is Van Ekris een aanstekelijke theoloog, met hart voor de kerk, voor de samenleving en de individuele mens: “Zijn spreken en optreden daagt je uit, inspireert en zorgt voor beweging. Vanuit zijn geloof is gemeenschap en gemeenschapsvorming een gave en een opdracht.”

Gelijk na zijn benoeming stond Van Ekris in zijn toespraak uitgebreid stil bij het woord ‘moed’. De nieuwe scriba noemde onder andere dat we de moed moeten hebben tot ‘*Gemeinsames Leben*’, waarbij hij een verwijzing maakte naar de oorlogsdagboeken van Etty Hillesum: “We leven in een tijd leven vol uit-elkaar-trekkende krachten, in de samenleving, in families, in lokale kerken, in synodes, en dat dat ons verzwakt. Juist in deze omstandigheden moeten we de oefening doen om tot die diepere eenheid te komen, die onder allerlei conflict en dispuut zit.”

Van Ekris zei verder dat hij het komende jaar verschillende tafels wil organiseren, om in gesprek te gaan over “tien thema's waarvan wij allemaal aanvoelen dat ze ons bezighouden.” Hij noemde onder andere de onderwerpen: oorlog, Generatie Z, schepping, verharding en ideologische betovering.

Zie ook <https://intranet.protestantsekerk.nl/news/artikelen/we-hebben-een-nieuwe-scriba>

En op deze pagina staat meer nieuws en kunt u zijn bevlogen zijn lezing over het thema moed downloaden: <https://protestantsekerk.nl/nieuws/kees-van-ekris-nieuwe-scriba-protestantse-kerk/>

21 mei werkmiddag Veilige kerk

Zie [Werkmiddag Veilige Gemeente – Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne](#)

Wat zijn bijvoorbeeld vormen van grensoverschrijdend gedrag :

- **Fysiek grensoverschrijdend gedrag:** Dit is lichamelijk geweld. Het kan gaan om te hard vastpakken, knijpen, schoppen of slaan.
- **Psychisch grensoverschrijdend gedrag:** Vormen hiervan zijn pesten, vernederen, kleineren, negeren, isoleren, uitschelden, kwetsen, overmatige controle van bijvoorbeeld uitgaven of pincodes opeisen.
- **Discriminatie:** Op basis van bijvoorbeeld leeftijd, seksuele gerichtheid, afkomst, nationaliteit of handicap, mensen uitsluiten of ongelijkwaardig behandelen.
- **Schending van rechten:** Informatie achterhouden over bijvoorbeeld de klachtenregeling of kerkelijk recht, schending van de privacy, briefgeheim of ongevraagd berichtjes, appjes of e-mails uitlezen.

- **Manipulatie:** Druk uitoefenen, misbruik maken van macht. In de kerk kan de Bijbel een middel zijn om mensen onder druk te zetten. Zo kunnen Bijbelteksten over vergeving gebruikt worden om een slachtoffer te bewegen de dader te vergeven ('als jij niet kunt vergeven, hoe kan je dan vergeving van God krijgen?'). Ook kunnen Bijbelteksten over genade misbruikt worden om het misbruik en de gevolgen voor de dader te bagatelliseren ('iedereen maakt toch fouten, zijn wij niet allemaal zondaars die van genade leven?')
-

Oproep: vul enquête in over kerkgebouwen in dorpen

Kerkgebouwen in dorpen spelen een betekenisvolle rol in de Nederlandse samenleving. Zowel op religieus als op maatschappelijk vlak leveren zij een belangrijke toegevoegde waarde aan lokale gemeenschappen. We voeren een verkenning uit naar de ontwikkeling van de maatschappelijke betekenis van kerkgebouwen in dorpen. Voor dit onderzoek zijn de ervaringen van kerkeigenaren en kerkbestuurders onmisbaar. Staat u ervoor open om mee te werken aan het onderzoek? Vul dan de digitale vragenlijst in.

Vul hier de [digitale vragenlijst](#) in.

Kerkgebouwen in dorpen spelen een betekenisvolle rol in de Nederlandse samenleving. Zowel op religieus als op maatschappelijk vlak leveren zij een belangrijke toegevoegde waarde aan lokale gemeenschappen. Het Programma Toekomst Religieus Erfgoed heeft aan adviesbureau Berenschot gevraagd om een verkenning uit te voeren naar de ontwikkeling van de maatschappelijke betekenis van kerkgebouwen in dorpen.

Het doel van de verkenning is om gemeenten en provincies inzicht te bieden in de maatschappelijke meerwaarde van kerkgebouwen in dorpen. Daarnaast leidt deze verkenning tot een handelingsperspectief voor kerkeigenaren/kerkbestuurders en andere direct betrokkenen om de maatschappelijke betekenis van kerkgebouwen in dorpen zichtbaarder te maken en verder vorm te geven.

U kunt meedoen en voor 30 april een enquête invullen. Zie verder [Rijksdienst voor Cultureel erfgoed](#)

Interview met Rijksbouwmeester Francesco Veenstra

Veel gemeenten beschikken over een monumentaal kerkgebouw. Hoe kun je het gebouw goed beheren met een kleiner wordende gemeente en beperkte financiën? Er blijken verrassend veel mogelijkheden te zijn, die ook niet heel veel geld of moeite hoeven te kosten. In deze podcast spreekt Rijksbouwmeester Francesco Veenstra zich over deze zaken uit. De kerk als laagdrempelige ontmoetingsplek is op veel plaatsen heel kansrijk, zo betoogt hij. Een aanrader voor elke kerkrentmeester!

Zie [Podcast over kerkgebouw – Classis Noord-Brabant - Limburg en Réunion Wallonne](#)

Classisvergadering 7 mei lezing over deze ingewikkelde tijd door dr Richart Huijzer

Een lezing over de lastige tijd waarin we leven en waar we als kerk staan. Wij zijn de tijden, zo zegt Augustinus, de beroemde kerkvader. De tijden overkomen je niet alleen. Je vormt ze ook. Met jouw stem, met de stem van de kerk. Welkom! 19.30 uur Grote Kerk Den Bosch.

Present! Hoe liefde sterk is als de dood

In de Nieuwsbrief van de Waalse gemeente Amsterdam-Haarlem [Nieuwsbrief Waalse gemeente Amsterdam-Haarlem](#)) stond een mooie tekst over hoe de liefde sterk is als de dood van ds. Joost Roselaers:

À l'approche de Pâques, j'ai lu un recueil de sermons pascals écrits par Rowan Williams, ancien archevêque de Canterbury. Dans l'un d'eux, il raconte une expérience marquante qu'il a vécue en Argentine et au Salvador au début des années quatre-vingt.

À cette époque, ces pays étaient sous le joug de dictatures aux gouvernements répressifs. La moindre provocation, le moindre soupçon, pouvaient coûter la vie.

Dans ce contexte de terreur, un nouveau rite a vu le jour dans la liturgie de l'Église catholique. Lors du culte, les noms de ceux qui avaient été assassinés au cours de la semaine écoulée étaient énoncés dans une prière. Mais cela ne s'arrêtait pas là. Après chaque nom prononcé, un membre de la communauté se levait et proclamait, à la place du défunt : « **Présent !** » Ce n'était donc pas seulement une litanie de morts que l'on récitait, mais une proclamation de présence.

Rowan Williams a assisté plusieurs fois à ce rite. Il raconte combien il était bouleversant. À chaque fois que résonnait ce « **Présent !** », après qu'un nom eut été lu, il ressentait la présence de cette personne, presque tangible. Et à travers elle, il faisait l'expérience de la présence de Dieu. Il savait alors, au cœur de toutes les incertitudes, que la mort n'aurait pas le dernier mot. L'amour est plus fort que la mort.

Vertaling

“In de aanloop naar Pasen las ik een verzameling paaspreken van Rowan Williams, voormalig aartsbisschop van Canterbury. In een daarvan vertelt hij over een belangrijke ervaring die hij begin jaren tachtig in Argentinië en El Salvador had.

In die tijd zuchtten deze landen onder het juk van dictaturen met repressieve regeringen. De geringste provocatie, de geringste verdenking, kon je het leven kosten.

Tegen deze achtergrond van terreur werd een nieuwe rite geïntroduceerd in de liturgie van de katholieke kerk. Tijdens de eredienst werden de namen van de mensen die in de voorgaande week waren vermoord in een gebed gereciteerd. Maar daar bleef het niet bij. Nadat elke naam was uitgesproken, stond een lid van de gemeenschap op en riep in plaats van de overledene uit: “Present!” Het was dus niet alleen een litanie van de doden die werd gereciteerd, maar een proclamatie van aanwezigheid.

Rowan Williams woonde deze rite verschillende keren bij. Hij vertelt hoe diep geroerd hij was. Elke keer dat het “Present!” klonk, nadat een naam was voorgelezen, voelde hij de aanwezigheid van die persoon, bijna tastbaar. En via die persoon ervoer hij de aanwezigheid van God. Hij wist toen, te midden van alle onzekerheden, dat de dood niet het laatste woord zou hebben. Liefde is sterker dan de dood.”

GELOOF

HOOP

LIEFDE